

Seppo Jokinen

Siipirikkoiset

Seppo Jokisen Komisario Koskinen -sarja

Koskinen ja siimamies

Koskinen ja raadonsyöjä

Koskinen ja pudotuspeli

Koskinen ja taikashow

Koskinen ja kreikkalainen kolmio

Hukan enkelit

Piripolkka

Vilpittömässä mielessä

Suurta pahaa

Sana sanaa vastaan

Hiirileikki

Viha on paha vieras

Kuka sellaista tekisi

Lyöty mies

Räätälöity ratkaisu

Ajomies

Hervantalainen

Vihan sukua

Mustat sydämet

Kuolevaksi julistettu

Rahtari

Vakaasti harkiten

Lyödyn laki

Rottasankari

Pisara veressä

Siipirikkoiset

Seppo Jokinen

Siipirikkoiset

Helsinki

© 2021 Seppo Jokinen
Kannen ulkoasu Lasse Rantanen
Sisuksen ulkoasu Tom Backström
Taitto Noora Ohvo

ISBN 9789522919700
Painopaikka, EU 2021

1.

Ilmo Sirmalainen oli herännyt varhain aamulla ehtiäkseen ensimmäisenä torniin. Oli pääsiäisaamu, takana kaksi lokoisaa vapaapäivää ja edessä vielä toiset kaksi. Toivottavasti kaikki lintuharrastajat nukkuivat tänään pitkään, jopa ne kaikista intohimoisimmat. Elettiin vasta huhtikuun alkua, muuttolintuja tuskin oli liikkeellä vielä monipäisin parvin, eikä aikainen ylösnousu maksaisi vaivaa.

Ilmo ylitti Nekalantien ja suuntasi kulkunsa peltoaukean poikki kohti Iidesjärven rantaa. Kumisaappaat osoitautuivat hyväksi valinnaksi, lyhyt hiekkatien pätkä oli vesisateen sulattaman lumen jäljiltä loskainen. Tie päättyi silmukkamaiseen kääntöpaikkaan ennen jyrkkää töyrästä. Hän laskeutui puuportaita alas rantapajukkoon, askelmat olivat liukkaat eikä kaiteesta auttanut irrottaa hetkeksikään otetta.

Alhaalla matka jatkui mutkittelevia pitkospuita tiheään ryteikköön. Lintutorni putkahti näkyviin lehdettömien puiden takaa, eikä Ilmo ollut sittenkään ehtinyt ensin. Tornissa näkyi kaksi miestä, ja hän seisahtui miettimään, kääntyäkö saman tien takaisin ja tullako joskus toiste. Kotiin

ei kuitenkaan ollut heti paluuta, eikä hänen auttanut muu kuin rohkaista mielensä ja nousta torniin.

Ilmo oli kuvitellut kaikkien lintubongareiden pukeutuvan viimeisen päälle erämuodin mukaisesti, päällä vihreät Fjällrävenin Jacketit ja myssyissäkin nahkaiset kettulogot oman vaeltajastatuksen vahvistamiseksi. Näillä miehillä oli kuitenkin yllään arkisen äijämäiset vermeet, kuluneet farkut ja tavalliset toppatakit, toisella päässä vanha tapparapipo, eikä Ilmon tarvinnut ujostella omaa alennusmyynnistä ostettua tuulipukuaan.

Kiikari ja kamera sen sijaan olivat huippuluokkaa kummallakin miehellä. Monisatamilliset teleobjektiivit näyttivät panssarintorjuntasingoilta, ja maallikkokin osasi arvioida niiden hankintahinnan liikkuvan tuhansissa euroissa.

Kiikarit laskeutuivat hetkeksi alas miesten kääntyessä katsomaan tulijaa.

– Mukava nähdä täällä uusia kasvoja.

– Siinä on penkillä termospullo ja kuppeja. Ota kahvia! Se on vielä kuumaa.

Ilmo hämmentyi miesten ystävällisyydestä. Hanna oli aina morkkaamassa häntä vätykseksi, jonka itsetunto oli nollassa ja joka kuvitteli aina saavansa ylleen muiden ylenkatseen. Saattoi siinä jotain perää ollakin. Nämä miehet eivät ylenkatsonneet häntä eivätkä halveksineet hänen halpaa kiikariaan. Se oli ostettu kirpputorilta parilla kympillä.

– Minulla on itselläni, Ilmo riisui repun selästään. – Tein aamulla eväätkin.

– Onko sinulla jo monta pinnaa haviksessasi?

– Pinnaa? Ilmo meni ymmälleen. – Haviksessa?

– Merkintöjä havaintokirjassasi.

– Niin tosiaan, Ilmo oli hoksaavinaan. – Ei vielä yhtään. Aloitin vasta tänään.

Miehet osoittautuivat kollegiaalisiksi, niin kuin lintuharrastajat oletettavasti kaikki, ja Ilmo yritti esittää samaa toverillista mielenkiintoa.

– Entä teillä?

– Nähtiin jouhisorsa aamulla heti ensimmäiseksi.

Toinen sanoi sen latinaksi:

– *Anas acuta*.

– Ja sitten vielä pajusirkkukin.

– *Emberiza schoeniclus*.

Ilmo tyytyi vain nyökkäilemään. Ei hän lintuja tuntenut, harakan erotti variksesta, mutta melkeinpä se siinä sitten olikin. Vaimo hänet oli tänne pakottanut. Se oli solvannut taas nahjukseksi, araksi kotihiireksi joka säikkyi menemistä ihmisten ilmoille. Sinun pitää löytää itsellesi harrastus, se oli jähkäntänyt, jokin jossa tapaavat muita ihmisiä. Sitten se oli keksinyt lintubongauksen, tervehenkisen ulkoilmaharrastuksen. Tornikin löytyi ihan läheltä.

Miehet kääntyivät takaisin järvelle ja nostivat kiikarin silmilleen. He virkahtivat harvakseltaan havaintojaan, toinen suomeksi ja toinen latinaksi. Ilmokin suuntasi kiikarinsa sinne, sorsan sillä juuri ja juuri tunnisti, mutta sen pienempää tirppaa ei. Vastarannan kaupunkiprofiili kyllä näytti linssien läpi hyvältä, Näsinneula ja Torni-hotelli, tehtaiden piiput ja nostokurkien parvi Tampereen Kannen yllä.

Ilma oli täysin tyyni, jostain Messukylän takaa noussut aurinko alkoi jo lämmittää selkää ja tuntui kuin pääsiäis-aamun rauhaa ei voisi särkeä mikään.

Kunnes jostain kuului äkillinen pamaus. Järven perimmäisestä pohjukasta lehahti ilmaan säikähtänyt parvi kirkuvia, vaakkuvia lintuja, ja miehet käänsivät kiikarinsa sinne.

– Lokkeja kaikki. Näkyy siellä pari taviakin.

– *Anas crecca*.

– Ja punasotka.

– *Aythya ferina*.

Ilmo oli kiinnostuneempi pamauksen alkuperästä. Hän otti kännykän taskustaan, näppäsi pari summittaista kuvaa ja etsi sitten kiikarilla rannasta paikkaa, mistä oletti äänen lähteneen. Kohta se löytyikin ja hän osoitti sitä miehille suu virneessä.

– Katsokaapa! Toi sorsa tuolla näyttää ihan ihmisen päältä.

Miehet noudattivat kehotusta. He tarkensivat kiikareitaan, vilkaisivat epäuskoisina toisiaan ja tarkensivat taas.

– Se on ihminen!

– *Homo sapiens*.

Ilmo Sirmalaisen lupsakoiksi luulemien miesten keskinäinen harmonia näytti särkyvän siihen.

– Lopeta se latinan luritus! Tajuathan, että siellä makaa joku mahallaan. Naama on korvia myöten uppeluksissa.

– Et kai pidä minua sokeana tollona? Näenhän minä, että se on kuollut. Kuollut kuin kivi. *Mortuus quasi lapis!*

2.

Komisario Sakari Koskinen käänteli pääsiäispupua kädessään. Ulla oli tuonut sen edellisiltana Pullerinmäestä Sirppitielle. Pupu oli Lulu Ulpukan askartelema, ja siinä oli käytetty materiaalina Lotan parittomia nilkkasukkia, pahvimukeja ja kuivattuja herneitä. Vaaleansininen oli lähetetty Koskiselle, Sirppitien varapapalle, mitä nimeä hänestä nykyään Lundelinien talossa käytettiin.

– Tämä on hieno!

– Ja varmasti rakkaudella tehty, Ulla sanoi. – Me väsäsimme niitä tuntikaupalla, ja kuten varmaan arvaat, Lulu Ulpukka sotki enemmän kuin askarteli. Herneet olivat välillä ympäri lattioita ja puput kuolan kastelemia, ennen kuin ne ehtivät saada edes pupun muotoaan.

Kömpelösti askarreltuhan se oli, eikä Koskinen olisi tiennyt mitä se esitti, ellei Ulla olisi kertonut. Silti hän toisti vilpittömällä mielellä:

– Todella hieno.

– Lotan kärsivällisyys on kasvanut ihan uusiin mittoihin. Aivan kuin hän olisi löytänyt äitiytensä vasta nyt.

Koskinen laski pupun takaisin pöydälle tulppaanimalljakon viereen.

– Työhön paluu taisi sittenkin olla oikea ratkaisu. Se on parasta terapiaa.

– Niin on tämäkin, Ulla taputti häntä pöydän yli kämmenselälle. – Kaksi ruhtinaallista päivää yhdessä. Kello on vasta kahdeksan eikä mitään sovittua menoa saati pakollista kuviota. Voidaan olla vain.

Samassa lemmikinsinisten silmien lempeys viileni kiukuksi.

– Mikä noita lintuja riivaa? Harvoin ne noin hermona ovat. Ihan kuin Hitchcockin elokuvassa.

Koskinenkin katsoi ulos. Monikymmenpäinen lokkiparvi singahteli vailla päämäärää ylös ja alas ja sivuille sinne tänne. Linnut kirkuivat kuin henkensä hädässä. Minkkejä ja supikoiria kierteli Iidesjärvenkin rannoilla ryöstämässä pesiä, mutta nyt ei voinut olla kyse siitä. Pesimäkausi ei ollut alkanut vielä. Jokin muu hätä lokeilla oli.

Koskinen nousi sulkemaan raolleen unohtuneen ikkunan. Meteli hiljeni heti, ja Ulla jatkoi siitä mihin äsken jäi:

– Niin. Tänään ei tehdä mitään mikä ei huvita. Tiskaataankin vasta tiistaina. Möllötellään joutilaina ja...

Lause katkesi makuuhuoneesta kuuluvaan puhelimen pirinään. Soittoääni kertoi, ettei se ollut keneltäkään lähipiiriin kuuluvalta lähtöisin. Koskinen halkaisi uuden sämpylän ja alkoi voidella sitä korostetun rauhallisin vedoin.

– Etkö aio vastata? Ulla kysyi hymynkare suupielessään.

– Sehän voi olla vaikka kuinka tärkeää.

– En ole tällä hetkellä päivystävä komisario.

– Silti. Voi se olla muutakin kuin työasiaa.

Koskinen kohautti harteitaan ja höyläsi muutaman juustosiivun sämpylälleen. Puhelin lakkasi pirisemästä, eikä hän tehnyt elettäkään noustakseen pöydästä.

– Etkö aio kuunnella ääniviestiä?

– Ehkä sitten illemmalla. Tai huomenna. Viimeistään tiistaina.

Ulla kaatoi itselleen kolmannen kupin kahvia ja jatkoi päiväohjelman suunnittelua. Löhöämistä, lekottelua ja lötköilyä, siinä ne tärkeimmät tämän pääsiäisen tekemiset. Kävetyllä tietysti käytäisiin, kierrettäisiin Iidesjärvi ja juotaisiin sen päälle uudet kahvit. Illalla katsottaisiin joku mukava elokuva tai Areenasta pari jaksoa Junamatka Australiaan -sarjaa. Si tähän Sakari rakasti.

Ideointi keskeytyi uuteen pirinään. Koskinen sysäsi tuolin altaan, marssi makuuhuoneeseen ja nappasi kännykän yöpöydältä.

– No?

– Lepola täällä, huomenta! Taisit olla vielä nukkumassa.

Järjestyspoliisin kenttäjohtajan ääni oli harvoin leppoisa, eikä se ollut sitä nytkään:

– Ei tämä maailma nukkumalla kuntoon tule. Ala vetää hynttyitä niskaasi! Iidesjärven rannasta löytyi kroppa, ihan sieltä järven itäisimmästä pohjukasta. Mies, noin neljäkymmentä vee, ammuttu selkään.

Koskinen nosteli vapaalla kädellään pyjamansa housuja. Joko hän oli laihtunut tai sitten kuminauha löystynyt. Niin tai näin, kumpikaan vaihtoehto ei saanut mielialaa nousemaan. Mukavasti alkanut päivä, josta oli odotettu paljon, oli pilalla. Hän tiesi sen jo, mutta yritti silti vielä tuihtuilla vastaan.

– Löittekö te viisaat pääanne yhteen ja keksitte, että Koskinenhan asuu ihan siinä lähellä, joten soitetaan sille?

– No ei.

Koskinen toisti saman minkä oli sanonut äsken Ullalle:

– En ole päivystävä komisario.

– Tiedän.

– Miksi sitten soitit?

– No kun tän ammutun tyypin taskussa oli paperilappu, jossa on sun nimi ja osoite.

– Ei kai?

– Lompakosta löytyneen ajokortin mukaan miehen nimi on Holger Heinonen.

3.

Muotialasta Vuohenojan suuntaan laskeutuva kävely- ja pyörätie oli käynyt ahtaaksi. Siltikin vaikka kolme poliisin partioautoa ja teknisen tutkimuskeskuksen tunnukseton VW Transporter oli pysäköity puolittain pientareelle. Järjestyspoliisin vanhempi konstaapeli Pentti Kaikkonen oli ohjaamassa aamuvirkkuja ulkoilijoita poliisien autoletkan ohi. Täällä ei ollut mitään nähtävää.

– Huomenta Pena, Koskinen hihkaisi jo kaukaa. – Ja rauhaisaa pääsiäistä!

Kaikkonen siristi silmiään kuin olisi aprikoinut, ettei kai vaan väkivallan komisario pottuillut.

– Et malttanut itsekään jäädä kotiosi tarkkailemaan rai-ruohon kasvamista.

– Kaikki aikanaan, Koskinen halusi päästä asiaan. – Missä täällä mennään?

Kaikkonen nosti kätensä vieressä seisovan poliisiauton katon yli ja osoitti ryteikköistä sekalehtimetsää sen toisella puolella.

– Kävele polkua parikymmentä metriä niin näet Jarrun siellä laiskottelemassa. Se neuvoo reitin.

Koskinen heilautti kättään kiitokseksi ja lähti neuvottuun suuntaan. Kaikkosen partiokaveri Jari Peso istui tuulen kaataman koivun rungolla varmistamassa, etteivät asiattomat pääsisi häiritsemään rikospaikkatutkijoiden työskentelyä.

– Moro Kossu! Tulitko poimimaan pajunkissoja pääsiäispöytäsi? Niitä täällä riittää.

Kasvoilla karehti Peson tavaramerkiksi muodostunut velmu virne.

– Varo sotkemasta jälkiä ellet halua Hukkapeen vihoja päällesi.

– Mitä kautta sinne on paras kulkea?

– Näetkö tuon puusta puuhun vedetyn muovinauhan?

– Näen. Tekniikkako sen siihen veti?

– Kuljet niin lähellä nauhaa kuin suinkin pystyt.

Koskinen noudatti kehotusta ja törmäsi seuraavana järjestyspoliisin kenttäjohtaja Lepolaan.

– Katohan komisariota! Sinähän nopeasti tänne ennätit.

Pikaiseen pukeutumiseen ja kilometrin mittaiseen kävelyyn oli kulunut viisitoista minuuttia. Koskinen ei pitänyt sitä kovin erinomaisena saavutuksena mutta antoi asian olla. Lepolakaan ei halunnut jauhaa turhasta. Hän aloitti nopean selonteon kädet sinne tänne heiluen.

– Kroppa löytyi rannasta. Se makasi mahallaan yläruumis puolittain vedessä. Hukkumalla se ei ole silti kuollut, vaan sitä on ammuttu selkään. Siitä päätellen täällä on käyty ilmeinen takaa-ajo. Mäkitalo on edelleen kuvaamassa jälkiä, mutta jonkin verran hän osasi jo valottaa tilannetta. Palvaanniemen rivitalojen suunnasta tulee kahdet kengänjäljet. Ne erottuvat selvästi toisistaan. Toisten koko on arviolta neljäkymmentäkolme ja toisten neljäkymmentäyh-

deksän. Pienemmät jäljet päättyvät rantaan ja kuulunevat siellä makaavalle vainajalle. Isommat taas kääntyvät polulle, jonka reunaa tänne äsken tulit, ja siitä ne jatkuvat kävelytielle. Se on päällystetty niin kuin näit, eikä asfalttiin ole jäänyt edes sen verran tunnistettavia jälkiä, että tietäisimme kumpaan suuntaan mies on lähtenyt, Muotialaan vai Vuohenojalle.

Se oli lepolamaisen selkeästi selostettu, ja Koskisen pääsi jatkamaan matkaa.

– Käyn vilkaisemassa Hukkapeen aikaansaannoksia.

Hän jatkoi edelleen nauhalla merkittyä väylää. Risto P. Jalonen työskenteli rannassa valkoiseen suojahaalariin puukeutuneena. Tai ei se enää mikään valkoinen ollut, kuraläikät ulottuivat vyötärön korkeudelle asti. Koskinen oli kävellyt paikalle hiljaa, rantamättäisiin painuvat saappaatkaan eivät pitäneet ääntä, mutta jollain ihmeen vaistolla Hukkapee tunnisti hänet selkensä takaa silti.

– Pysy Kossu vähintään kuuden metrin päässä. Se on valtiovallan suosittama turvaväli ihmisruumiiseen. Elämme kovia aikoja, ystävä hyvä.

– Tuon sinä olet oppinut Akun Ankasta, Koskinen hymähti. – Ei se mitään. Tunnistan kyllä hänet tältäkin etäisyydeltä.

Ruumis oli kiskottu kokonaan rannalle ja käännetty selälleen valkoisen muovin päälle. Silmät olivat jääneet auki, katse oli sammunut eikä silmien väriäkään kyennyt kunnolla erottamaan kasvoille kuivuneen kuran alta. Heidän viimeiseksi jääneestä tapaamisestaan tulisi kohta kaksi vuotta. Silti mies ei ollut muuttunut yhtään, ellei hengenmenetystä sellaiseksi laskettu. Muuten ulkomuoto oli sama. Vartalo ei

ollut kovin pitkä, mutta sitä jäntevämpi ja lihaksikkaampi. Lyhyeksi siiliksi leikattu tukka korosti kasvojen jyrkää muotoa.

– Hänen nimensä on Holger Heinonen.

– Tiedän, Hukka-pee sanoi. – Se tsekattiin heti ensimmäiseksi.

– Kuulin että hänellä oli mukanaan minun osoitetietoni.

– Ensimmäinen paikalle saapunut partio, taisi olla Turpeinen ja Perttula, tarkasti ensi töikseen, löytyikö miehestä elonmerkkejä ja oliko hänen pelastamiseen mitään tehtävissä. Ei ollut, ja seuraavaksi he tutkivat miehen taskut tarkistaakseen hänen henkilöllisyytensä. Taskuista löytyi lompakko, autonavaimet sekä kaksi kännykkää. Samalla he löysivät rypistyneen paperilapun.

– Missä se on nyt?

– Todistepussissa, Hukka-pee osoitti metallipintaista laukuaan. – Saat sen sitten kun olen kokeillut Sorilla, onko siitä mahdollista ottaa sormenjälkiä. Luultavasti ei. Paperi oli niin pahasti kastunut. Silti siitä saattoi erottaa sinun nimesi ja osoitteesi.

Hukka-pee polvistui ruumiin viereen ja tuhri suojahalarinsa yhä paksumpaan kuraan. Hän otti avoimesta laukustaan kameran, tarkensi objektiivin miehen elottomiin kasvoihin ja jutusteli samalla:

– Joko sinulle on hahmottunut kuva tapahtumien kulusta?

– Ei, Koskinen vastasi epävarmasti. – Ei vielä.

– Luulen että mies on juossut metsikön läpi ja huomannut vasta tällä kohtaa joutuneensa umpikujaan. Takaa-ajaja on ampunut ennen kuin mies on ehtinyt kääntyä. Luoti on

osunut selkään suurin piirtein sydämen kohdalle ja kaveri on kaatunut kuolleen kasvoilleen veteen.

– Se siis oli teloitus, Koskinen sanoi. – Kylmästi toteutettu teloitus.

Hukkapeellä oli maski kasvoillaan. Se näytti ahtaalta ison kotkannenän päällä ja hän joutui vähän väliä korjaamaan sen asentoa.

– Mitä suurimmassa määrin.

Lokit kaartelivat hermostuneina heidän yläpuolellaan. Ilmeisesti siltä kohtaa oli katsottu pesimäpaikkoja valmiiksi tulevaa perheenlisäystä varten. Linnut tekivät aggressiivisia hyökkäyksiä Risto P. Jalosta kohden ja tähtäsivät likaisia pommejaankin miehen niskaan. Tämä ei niistä piitannut, suojahaalari toimi hyvänä haarniskana ilmaiskuja vastaan. Kirkuna oli kuitenkin niin kova, että Koskisen piti korottaa ääntään saadakseen kysymyksensä kuuluviin:

– Onko luotia löytynyt?

– Jäi kroppaan. Patologi kaivaa sen ulos kunhan ehtii.

Koskinen tunsi äkillisiä kylmänväreitä. Hän nosti katseensa ruumiista rikospaikkaa ympäröivään maisemaan. Järvi päättyi tällä kohtaa kapeaan ja matalaan ruovikkopoukamaan. Se oli otollinen lintujen pesinnälle. Rannat olivat märkiä ja pehmeitä eivätkä houkuttelleet ulkoilijoita luokseen.

– Kuka ruumiin löysi?

– Lintumiehet.

– Lintu?

Hukkapee asetti kameran takaisin laukkuun, sulki sen kannen ja nousi sitten seisomaan.

– Näetkö tuon lautahökötyksen tolppien päässä tuolla lahden toisella puolella?

– Se on lintutorni, Koskinen vastasi. – Olen käynyt siellä Ullan kanssa joskus kävelyllämme järven ympäri.

– Siellä oli aamulla kolme miestä bongaaamassa lintuja. He huomasivat täällä makaavan ruumiin ja soittivat siitä heti yksitykskahteen.

– Moneltako?

– Ilmoitus tuli hätäriin varttia vaille seitsemän.

– Tunti ja kolme varttia sitten, Koskinen katsoi kelloaan.

– Tehän olette saaneet paljon aikaiseksi.

– Ainahan me. Näissä hommissa ei auta viivytellä. Jäljet jäähtyvät nopeasti, niin kuin poliisikoulun opeista ehkä muistat.

– Missä lintumiehet nyt ovat?

– Istuvat ilmeisesti Turpeisen ja Perttulan majassa. Käsken odottaa sen aikaa, kunnes väkivallan tutkijat ovat ehtineet paikalle.

– Hyvä. Käyn jututtamassa heitä nyt saman tien.

Kävelytien varteen oli kertynyt lisää poliiseja. Rikosylikonstaapeli Risto Pekki käveli metsiköstä palaavaa esimiestään vastaan, eikä edes tervehtinyt kun jo aloitti purnaaamisensa.

– Miks mut tänne komennettiin? Eihän me olla päiväystiimi. Olin luvannut lähteä Mervin kanssa Kangasalle perinnekäsityönäyttelyyn, ja arvaa vain millainen sota tästä kotona taas syntyi.

Koskinen tunsi Pekin ja tiesi, että konemaisen napinan alle kätkeytyi jotain aivan muuta, eikä hän malttanut olla kiusoittelematta.

– No jos tilanne on noin kriittinen, voit lähteä Mervin kanssa näyttelyyn. Siellä riittää varmasti mielenkiintoista

nähtävää koko päiväksi.

Pekki ei kyennyt täysin kätkemään säpsähdystään. Se purkautui nopeaan kähisevään sanatulvaan:

– Jos täältä löytyi tapettu ihminen, velvollisuuteni rikostutkijana oli tulla paikalle, ja kyllä Mervikin sen ymmärtää. Ei tästä suurta aviokriisiä muodostu. Korkeintaan kuusi asteikolla yhdestä kymmeneen, mikä meillä on suurin piirtein keskiwerto. Ainakin näin juhlapyhinä.

– Jalomielisesti ajateltu, Koskinen kehaisi vakavalla naamalla. – Tarvitsen mukaan parhaat tutkijani.

Komisarion kehu upposi Pekkiin:

– Sitähän minäkin Merville.

– Varsinkin nyt, kun rikosnimike on murha.

– Murha? Pekki ällistyi. – Miten sinä osaisit rikosnimikkeen näin nopeasti päättää?

– Miestä ammuttiin lähietäisyydeltä selkään.

– Joko tiedetään kuka se on?

– Holger Heinonen.

Pekin ilme ymmyrköityi entisestään.

– Luxemburgilaisen rahoitusyhtiön perintäkonsulentti?

– Sama mies, Koskinen vastasi. – Ja sen vuoksi halusin oman tiimini paikalle. Olette parhaiten perillä kaksi vuotta meitä rassanneesta jutusta.

Paikalle marssi kaksi miestä lisää juuri sopivalla hetkellä. Rikoskonstaapelit Veli-Pekka Simo ja Kalevi Riipinen. Simo puhisi tapansa mukaan intoa ja tarjosi Pekille ja Koskiselle kyynärpäätä. Riipisen ilme sen sijaan kertoi, ettei pika-hälytyksen syy voisi vähempää kiinnostaa.

Koskinen kiitti miehiä nopeasta saapumisesta ja aloitti selonteon alusta.

– Holger Heinonen. Stick&Carrot Capital Investin suomalainen perintäkoordinaattori surmattiin ampumalla järven rannassa tässä lähellä. Ilmoitus soitettiin hätäkeskukseen läheisestä lintutornista varttia vaille seitsemän, muutama minuutti ampumisen jälkeen.

Koskinen vilkaisi rannekelloaan.

– Siitä on nyt pyöreät kaksi tuntia aikaa. Kuten muistatte, Heinosta epäiltiin toissavuoden helmikuussa osallisuudesta Varpaila WarmWallin toimitusjohtajan Aake Varpailan murhayritykseen sekä tämän tehtaan tuhopolttoon. Heinosella oli kuitenkin pitävä alibi, ja tutkinta hänen kohdaltaan raukesi siihen. Sen verran silti tiedetään, että hän on kovistellut maksuvaikeuksiin ajautuneita velallisia, joidenkin tietojen mukaan jopa uhkaillut heitä.

Pekki ja Riipinen nyökkäsivät muistavansa. He vilkaisivat vaitonaisina vieressä seisovaa myssypäistä Simoa. Myssy peitti pirkän ohimolta korvan korkeudelle kulkevan arven. Se oli syntynyt Varpailan ampumasta luodista sinä samaisena iltana pari tuntia ennen kohtalokasta tulipaloa. Varpailaa ei ollut saatu koskaan vastaamaan teostaan. Hän oli menehtynyt saamiinsa palovammoihin kymmenen kuukautta kestäneen sairaalahoidon jälkeen.

Koskinen ei halunnut ruotia vanhaa tapausta sen enempää.

– Tutkinta ei siirtynyt meille pelkästään WarmWall-keissin vuoksi, vaan Holger Heinosen taskusta löytyneen paperilapun. Lapulle oli kirjoitettu minun nimeni ja osoitteeni.

Veli-Pekka Simo tokeni ensimmäisenä uutisen aiheuttamasta ällistyksestä. Hän hieroi myssyä päässään kuin ajatus-työtä vauhdittaakseen.

– Se oli tulossa tapaamaan sinua. Tehän asutte Ullan

kanssa tässä lähellä. Heinosella oli jotain arkaluonteista tietoa. Niin arkaluonteista, että hänet piti tappaa ennen kuin hän ehtisi toimittaa sen sinulle.

– Arpinaama saattaa olla oikeassa, Pekki sanoi. – Heinonen oli matkalla Sirppitiele.

– En keksi mitään syytä, miksi olisi ollut. WarmWall-tutkinta siirtyi kooärpeelle, enkä ole enää aikoihin ollut sen kanssa tekemisissä. On muutenkin turhan aikaista miettiä Heinosen tulemisia ja menemisiä. Meidän pitää selvittää, mitä täällä on tänä aamuna tapahtunut. Aloitetaan ensimmäisen havainnon tehneistä lintubongareista.

Koskinen käveli lähinnä seisovan poliisiauton luokse. Se oli uudenkarhea Mercedes-Benz Vito, keulätähti oli vaihdettu poliisin miekkalagoon, ja ohjaamossa näkyi istumassa kaksi vanhempaa konstaapelia. Kaarlo ”Kalle” Turpeinen torkkui lippalakki silmillään ja ja Susanna ”Susku” Perttula haukotteli makeasti. Ilmeisesti he olivat tekemässä vielä yövuoronsa jämiä. Perttula avasi etuoven ikkunan ja taputteli kämmenellään yhä vain isommaksi venyvää suutaan. Tervehdys tuli naukaisuna jostain sieltä haukottelun seasta:

– Mitä Kossu?

– Missä hätäriin soittaneet miehet ovat?

Perttula vinkkasi peukalolla taakseen.

– Löytyvät häkkipuolelta.

– Onko heiltä otettu jo henkilötiedot?

– On otettu. Löydät ne koneeltasi.

Koskinen kiitti tiedosta ja kiersi auton taakse. Miehet istuivat vastakkaisilla penkeillä termospullot ja kahvimukit kourassaan.

– Kuka teistä havaitsi ruumiin ensimmäisenä?

Lähinnä ovensuuta istuva mies kopautti sormella itseään rintaan.

– Minä se olin.

Koskinen pyysi miestä astumaan ulos. Pekki, Simo ja Riipinen saisivat puhuttaa kahta muuta. Hän käveli miehen kanssa sivummalle ja esittäytyi vasta sitten:

– Olen komisario Koskinen rikospoliisista ja toimin tämän jutun tutkinnanjohtajana.

– Ilmo Sirmalainen, mies vastasi esittelyyn ja meni sitten suoraan asiaan. – Luulin ensin sitä sorsaksi, mutta sitten me tajuttiin, että se on ihmisen pää.

– Ja soititte välittömästi hätänumeroon.

– Niin me tehtiin.

Koskinen katseli arvioivasti miestä, hieman ylipainoista ja pyöreäkasvoista. Isot ja surumieliset silmät olivat ristiridassa virneeseen vääntyneen suun kanssa.

– Mikä sinua hymyilyttää?

– Niillä kahdella miehellä tornissa oli monen tonnin kamerat ja kiikarit.

– Mikä siinä on hauskaa?

– Minä bongasin ruumiin ennen heitä parinkymppin kirppis-kiikarillani.

– Sepä huvittavaa, Koskinen sanoi kuivakasti. – Näitkö rannassa ruumiin lähellä ketään muuta?

– Ei siellä muita ollut. Pelkkiä lintuja vain. Ne lehahtivat ilmaan heti pamauksen jälkeen.

– Pamauksen?

– Niin. Se oli aika kova ääni. Ihan kuin pyssyllä olisi ammuttu.

– Näkyikö siellä heti sen jälkeen liikettä?

– Eei, Sirmalainen vastasi epäröiden. – Niitä lintuja me ensimmäiseksi tiirailimme.

– Entä ennen sitä? Näitkö miehen saapumisen rannalle? Tuliko hänen perässään joku?

– Minä en ainakaan nähnyt ketään.

– Otitko sinä kuvia?

– Minulla ei ole kameraa. Kännykällä otin muutaman kuvan, mutta niistä tuli ihan surkeita.

– Anna silti kännykkäsi kuljettajan vieressä istuvalle kons-
taapeli Perttulalle. Hän kopioi kuvat tietokoneelleen. Se ei
kauan vie.

– Sopii.

– Mieti vielä tarkkaan! Koskinen kehotti. – Näitkö ran-
nassa tai metsikössä mitään poikkeavaa?

Sirmalainen pyöritti kieltävästi päätään, vaihtoi painoa jalalta toiselle ja hipelöi hämmentyneenä kaulassa roikku-
vaa kiikariaan. Vaikutti siltä kuin hän olisi tuntenut riit-
tämättömyyttä vähäisten tietojensa vuoksi, jopa pienoista
alemmuuskompleksia, eikä Koskinen katsonut tarpeelliseksi
vaivata häntä enempää.

– Saatamme ottaa sinuun myöhemmin yhteyttä, mutta
nyt voit minun puolestani lähteä.

– Minne?

– Ihan minne vain. Vaikka kotiisi tai sitten takaisin kii-
karoimaan lintuja.

– Taidan mennä kotio.

Mies lähti kävelemään Muotialan suuntaan. Askel piteni
ylämäessä ja pian hän pisti juoksuksi. Kenties hänelle tuli
kiire kotiin kertomaan aamun tapahtumista ja ehkä ne kas-
vaisivat kahvipöydässä kohta jo sankarimittoihin.

Pekki, Simo ja Riipinen hyppivät peräkkäin maijan takavesta ulos. Samankaltaisia ja yhtä vähäisiä olivat heidänkin saamansa tiedot. Miesten ensihuomio oli kiinnittynyt laukausta säikähtäneisiin lintuihin, eivätkä he olleet huomanneet ruumista rannassa, ennen kuin Sirmalainen oli ihmetellyt sitä hassun näköisenä sorsana.

Koskinen kehotti miehiä tekemään saman kuin Ilmo Sirmalainen, antamaan kameroiden muistikortit Susanna Perttulalle tietokoneelle kopiotaviksi. Sitten hän kääntyi takaisin Pekin, Simon ja Riipisen puoleen.

– Pakko jonkun on ollut nähdä täällä jotain liikettä. Luulisi edes laukauksen herättäneen huomiota.

– Ääni ei ole voinut jäädä liikennemelunkaan alle, Simo sanoi ja viittasi vieressä kulkevan Hervannan valtavyölynsuuntaan. – Autoja kulkee vieläkin harvakseltaan. Kaksi tuntia sitten ei senkään vertaa.

Koskinen kierrätti katsettaan ympäristössä ja rupesi jakamaan tiimilleen tehtäviä.

– Palvaanniemen rivitaloista on suora näköyhteys niille paikoille, joita Heinosen ja häntä seuranneen miehen on ollut pakko kulkea. Laukauskkin on varmasti kuulunut sinne. Nyt tehdään niin, että lähdette kiertämään ovelta ovelle ja keräämään havaintoja. Vaikka kuinka vähäisiä. Kirjaatte muistiin kaikki poikkeavat äänetkin, aina koiran haukkumista ja kissan naukaisua myöten.

Hän nosti sormeaan ja teroitti vielä:

– Ja sitten maskit naamalle joka ukko! Kallen ja Suskun maijasta varmasti löytyy niille, joilla ei ole omia mukana.

Simo ja Riipinen nyökkäsivät ymmärtäneensä ja lähtivät noudattamaan komisarion kehotusta. Pekki vain jäi tapansa

mukaan vielä vetkuttelemaan.

– Entä mitä itte aiot tehdä?

– Menen kotiin jatkamaan pääsiäisen viettoa. Jos on jotain erityistä, voit soittaa. Muussa tapauksessa palataan huomenna asiaan. Huomennakin on vielä pyhä, mutta pidetään silti aamupäivällä palaveri Sorilla. Kymmeneltä.

– Kyllä pomojen kelpaa, Pekki kähähti. – Panevat pienenpalkkaiset alaisensa raatamaan ja lähtevät itse lorvailemaan.

Koskinen tunnisti Pekin sanat pelkiksi ystävällismielisiksi sisäpiirijupinoiksi. Silti hän halusi perustella:

– Minulla ja Ullalla on ollut viime aikoina niin vähän yhteistä aikaa.

– Ei meilläkään Mervin kanssa sitä törsättäväksi asti riitä.

Koskinen ei sanonut siihen mitään, ja kohta Pekki läpättyi häntä kämmenellä käsivarteen.

– Kyllä minä ymmärrän. Alahan kalppia siitä ja vie Ullalle terveisiä!

Koskinen lähti kävelemään tyytyväisenä saamastaan ymmärryksestä. Pekki tiesi miten hankalaksi Sirppitien arki oli muodostunut. Lotta, Ullan kolmesta tyttärestä nuorin, oli palannut kosketinsoittajaksi samaan orkesteriin, josta oli jäänyt kaksi vuotta sitten äitiyslomalle. Sitä oli emmitty pitkään ja Lotan jaksamista epäilty. Onneksi Lulu Ulpukalle oli saatu päiväkotipaikka ja Lotta saattoi nukkua päivällä. Mutta iltaisin ja öisin, silloin kun hän oli töissä, lapsi tarvitsi hoitajaa. Lotan isä, jonka talossa Lotta asui Hämeenlinnassa, oli sokeutunut tapaturmaisesti eikä kyennyt olemaan avuksi kaksivuotiaan erityislapsen hoidossa. Siitä syystä Ulla kävi edelleen Hämeenlinnasta käsin töissä kahtena tai kolmena arkipäivänä viikossa ja asui siellä silloin tällöin viikonloputkin kokonaan.

Heidän ilokseen Sini, Ullan esikoinen, oli saapunut lauantaina perheensä kanssa vanhaan nuoruudenkotiinsa Pullerimäkeen, ja Ulla oli vapautunut viettämään loppuja pyhäpäiviä Sirppitiellä Sakarin kanssa kaksin.

Pelkästään kaksin vain.

Niin vain oli senkin unelman toteutuminen katkennut lyhyeen. Päivää oli kuitenkin vielä jäljellä eikä työasioiden annettaisi sitä enää häiritä. Koskinen lisäsi vauhtia ja päätti oikaista pellon poikki. Hän näki lintutornin ja sai päänäpistön kiivetä vielä hetkeksi sinne.

Tornista oli rikospaikalle hyvä näköyhteys ja kiikarilla varmasti vieläkin parempi. Tekninen tutkinta oli saatu näköjään valmiiksi. Jalonen ja Mäkitalo kiskoivat kertakäyttöisiä suojahaalareita yltään. Holger Heinonen oli kääritty muovipeitteeseen, ja kohta Peso ja Kaikkonen kantaisivat sen paareilla kävelytien varteen. Siellä ruumis nostettaisiin muoveineen päivineen hautaustoimiston tuomaan arkkuun ja viettäisiin ruumishuoneen kylmäkaappiin odottamaan avausta.

Koskinen käänsi katseensa toisaalle. Sirppitielle ei ollut suoraa näköyhteyttä, mutta jossain siellä vanhan kaatopaikan takana sijaitsi talo, jossa häntä jo odotettiin palaavaksi kotiin. Ajatus lämmitti mieltä, mutta toi kohta jo uuden huolen tullessaan.

Oliko Heinonen ollut sittenkin tulossa tapaamaan häntä, kuten Simo ja Pekki olivat äsken uumoilleet? Mutta miksi? Oliko sillä yhteys toissakesäiseen yllättävään kohtaamiseen Sastamalassa? Hän oli vieraillut ex-vaimonsa Rairan, heidän yhteisen lapsenlapsensa sekä tämän seitsemänvuotiaan serkun kanssa Pukstaavissa ja Herra Hakkaraisen talossa, ja sillä välin kun Koskinen oli ollut noutamassa au-

toa läheiseltä parkkipaikalta, Holger Heinonen oli hakeutunut Raijan seuraan varoittaakseen tätä liikenteen vaaroista.

Tapauksesta tiesi poliisilaitoksella ainoastaan yksi talousrikosyksikön tutkija. Koskinen ei ollut kertonut sitä kenellekään muulle, ei edes Ullalle, joka oli viettänyt silloin vuorotteluvapaata voidakseen olla Lotalle kokoaikaisena apuna lapsenhoidossa. Onnellista joskin työlästä kesää viettävää naista oli ollut turha ahdistaa pelkoa herättävällä tiedolla.

Olisi surullista, jos pienet lapset jäisivät jonkun hurjastelijan auton alle. Kutakuinkin niin Holger Heinonen oli Raijalle sanonut, ja sen saattoi tulkita ainoastaan yhdellä tavalla. Hän oli esittänyt Koskiselle epäsuoran uhkauksen.

Silloin vielä oli ajateltu niin.